

J.W. Rosłon

"Królestwo Boże w przypowieściach",
Augustyn Jankowski,
Poznań-Warszawa 1981 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 20/2, 318-320

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

spojrzeć na Stary Testament pod nowym kątem widzenia. Mianowicie rozpatrując teksty ugaryckie możemy lepiej zrozumieć jego zakorzenienie w historii i myśli starożytnego Bliskiego Wschodu". Tu można by przytoczyć wypowiedzi I. Mihalika na zeszłorocznym Kongresie Studiów nad ST w Wiedniu, że może słuszniej byłoby twierdzić, że Izrael odziedziczył wiele form kananejskich swych poprzedników i spożytkował dla swego monoteistycznego kultu i literatury religijnej, aniżeli szukać ich „zapożyczeń” w dalej odległych kulturach mezopotamskiej czy egipskiej. A właśnie ugaryckie znaleziska przedstawiają nam część tego dziedzictwa kananejskiego, które nieustannie wywierało wpływ na naród wybrany w kontaktach z ludnością kana-nejską.

Autor przełożył i skomentował następujące utwory ugaryckie: *Cykl mitów o Baalu* (walka z Jamem, poemat o Baalu i Anat, o budowie pałacu dla Baala, o walce Baala z Motem, o igraszkach Baala, o Baalu, Anat i Elu, o polowaniu Baala); *Narodziny bogów powabnych i pięknych*; *Hymn o bogini Nikkal*; *Poemat o Refaim*; *Legenda o Kerecie oraz Legenda o Danielu i Aqhacie*. Te legendy mają swoje refleksje w księgach midraszowych, np. Tobiasza. Po bibliografii następuje streszczenie w języku francuskim. Książka stanowi pożyteczną, owszem bardzo potrzebną pomoc dla lepszego zrozumienia środowiska biblijnego jak i dla pracy egzegetycznej nad Starym Testamentem. Bardzo by się w ślad za nią przydało wydanie tekstów ugaryckich w klinach, czy choćby w transkrypcji, oraz przynajmniej zarys gramatyki języka ugaryckiego, czego można zapewne spodziewać się po fachowcu, który zajmuje się tą literaturą i dostarczył tak pięknie wydane przekłady tekstów.

J.W. Roston

O. Augustyn Jankowski OSB, *Królestwo Boże w przypowieściach*, Poznań-Warszawa 1981 Pallottinum 8° ss. 176.

Znany i bardzo ceniony biblista o. Augustyn Jankowski OSB dostarczył odpowiedniego „klucza do skarbcza przypowieści ewangelicznych” — żeby posłużyć się jego własnym określeniem ze *Wstępu* — w formie nowego wydania książkowego tej pożytecznej części „Z rozważań nad Nowym Przymierzem”, która już w 1958 r. zwróciła uwagę jako pomoc dla studiujących Nowy Testament, w którym przypowieści grają poczesną rolę. Autor wzbogacił tę część i rozwinął

zgodnie z wymogami rozwoju nauk biblijnych, a pozostawiając ten sam tytuł *Królestwo Boże w przypowieściach*, nadał jej kształt jednocześnie i rozmyślał nad słowem Bożym, do wykorzystania w medytacjach i homiliach, i praktycznego podręcznika, gdzie znajdzie się najpotrzebniejsze dane, by właściwie zrozumieć i poprawnie wyjaśnić przypowieści ewangeliczne. Układ treści i zróżnicowana czcionka znakomicie ułatwiają wykorzystanie książki dla obu tych celów, co zostało przez Autora podkreślone w Przedmowie. Wstęp, czyli owe „klucze”, o których potrzebie uświadamia się czytelnik w tytule (wstępu), zaznajamia krótko z gatunkiem literackim i rolą przypowieści w nauczaniu Jezusa oraz potrzebą kontynuowania dziejów przekazywania Słowa Pańskiego w egzystencjalnej jego interpretacji, by było i dla nas współcześnie słowem „żywym i skutecznym”. W dziesięciu punktach oznaczonych cyframi rzymskimi, przyporządkowane zostały przypowieści głównym ideom, wyznaczającym drogę budowania Królestwa Bożego w naszym ludzkim świecie, stąd jak najbardziej usprawiedliwiony jest tytuł dziełka właśnie w takim ujęciu — *Królestwo Boże w przypowieściach* a nie np. „przypowieści o Królestwie Bożym”. Tymi kamieniami milowymi rozwoju Królestwa są: Założenie Królestwa; jego dynamika, jego najwyższa wartość, współistnienie wraz z rozwijającym się złem, nowa skala ocen, opór wobec niego, konieczność podejmowania dla niego wysiłku, jego wymagania w formie „nowych przykazań”, modlitwa prawdziwych synów Królestwa Bożego i czujność na przyjście Króla. Tak prawie zatytułowane zostały owe grupy przypowieści. Każda z przydzielonych do grupy nosi ponadto własny tytuł. Schemat omawianych przypowieści jest ujednolicony: krótkie wprowadzenie objaśniające kontekst, okoliczności powstania, różnice synoptyczne, paralele pozabiblijne (np. apokryficzne, qumrańskie i in.). Następnie podano mniejszą czcionką tekst przypowieści, a jeśli jest u kilku synoptyków — zestawienie synoptyczne tekstów. Z kolei następuje egzegeza, z odwołaniem się do terminologii greckiej, uwzględniająca kontekst Nowego a jeśli trzeba i Starego Testamentu, omawiane są różnice synoptyczne i ich wartość oraz geneza. Jeszcze raz mniejszą czcionką i na zmniejszonej interlinii przychodzą sprawy krytyczne, obchodzące bardziej fachowców od Pisma św., mniej laików, szukających pokarmu duchowego w słowie objawionym. Na zakończenie omawiania przypowieści jeszcze raz powraca normalna czcionka i interlinia i podane są przez autora uwagi aktualizujące przypowieść i czyniące z niej materiał ascetyczno-homiletyczny, wciąż przy obfitym korzystaniu z biblijnych cytatów, Ojców Kościoła i dokumentów nauki Kościoła, zwłaszcza ostatnich wypowiedzi encyklik papieskich.

W ten sposób czytelnik uzyskuje pełną, naukowo uzasadnioną,

wszelchstronnie omówioną katolicką wykładnię przypowieści w jej treściowym kontekście biblijnym i z wyprowadzeniem wniosków aktualizujących w myśl wskazań Kościoła, by dążyć do egzegezy totalnej i egzystencjalnej, by egzegeza służyła teologii kerygmatycznej.

Podkreślić należy, że jest to dotąd pierwsze tak obszerne i naukowo a zarazem duszpastersko potraktowane wprowadzenie w tajemnice Królestwa Bożego głoszonego przez Chrystusa w przypowieściach. Język dzieła jasny, komunikatywny, piękny, zachęcający do korzystania z tego „klucza” do tajemnic Królestwa. Sądzę, że tego rodzaju właśnie winny być naukowo-praktyczne komentarze także do innych części Nowego Testamentu, a z kolei i do całej Biblii.

Po Zakończeniu podkreślającym jeszcze raz dobitnie, w nawiązaniu do Przedmowy o „kluczu”, że „Królestwo Boże poprzez szatę przypowieści ukazało się nam jako wartość dana i zarazem z a d a n a...” i że „Przyjąć je — to nie znaczy uznać tylko w teorii, lecz w pełni zaangażować się w tę jedyną sprawę, która wszystko przetrwa” (s. 164), następuje skorowidz omówionych przypowieści w alfabetycznym układzie pierwszych rzeczowników użytych w tytułach, następnie skorowidz biblijny miejsc słownie przytoczonych, zestawienie skrótów i bibliografia, w której celowo obok opracowań ściśle naukowych podano książki i artykuły katechetyczne i homiletyczne, mając na uwadze studentów teologii jak i duszpasterzy, do których skierowana jest książka. Bibliografia podzielona jest na cztery działy: komentarze do wszystkich przypowieści ewangelijnych, opracowania ogólne o gatunku literackim przypowieści, dzieła pośrednio traktujące o przypowieściach oraz opracowania szczegółowe jednej lub kilku przypowieści. Całość zamyka spis treści.

J.W. Rosłon

Ks. Lech Stachowiak, *Prorocy — studzy słowa*, Katowice 1980, Księg. Św. Jacka 8°, ss. 285 (*Attende lectio*ni, 5).

Autor obszernego komentarza do Księgi proroka Jeremiasza (*Pallottinum* 1967, w serii: *Pismo Święte Starego Testamentu* wydawanej przez KUL), *Ogólnej charakterystyki proroków (we Wstępie do Starego Testamentu*, Poznań 1973), *Teologii słowa prorockiego (w: Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*, Lublin 1973) i innych publikacji na tematy związane z profetyzmem biblijnym, doktor nauk biblijnych, ks. prof. Lech Stachowiak, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu u nas